

ششم در خدمت

کتاب کار فارسی
(مهارت‌های نوشتاری)

ششم دبستان

مؤلفان: اشرف‌السادات مسعودی

محمدرضا رئیسی امجد

سرشناسه	: مسعودی، اشرف السادات، ۱۳۵۲ -
عنوان و نام پدیدآور	: کتاب کار فارسی (مهارت‌های نوشتاری) ششم دبستان / مؤلفان اشرف السادات مسعودی، محمدرضا رئیسی امجد.
مشخصات نشر	: تهران: مؤسسه علمی رزمندگان، ۱۳۹۲.
مشخصات ظاهری	: ۹۹ ص.: مصور (بخشی رنگی)، جدول (رنگی): ۲۸×۲۱ س.م.
شابک	: 978-964-355-986-1
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیپا
یادداشت	: چاپ دوم.
موضوع	: فارسی - انشا و تمرین - راهنمای آموزشی (ابتدایی).
موضوع	: نگارش علمی و فنی - راهنمای آموزشی (ابتدایی).
شناسه افزوده	: رئیسی امجد، محمدرضا، ۱۳۴۸ -
شناسه افزوده	: مؤسسه علمی رزمندگان.
رده‌بندی کنگره	: ۱۳۹۲ ک ۲۸۳۹/م ۵۴ PIR
رده‌بندی دیویی	: ۸۰۸
شماره کتابشناسی ملی	: ۲۹۳۲۳۱۳

کتاب کار فارسی (مهارت‌های نوشتاری) ششم دبستان

مؤلف:	اشرف السادات مسعودی - محمدرضا رئیسی امجد
ویراستار علمی:	لیلا عطایی
ناشر:	مؤسسه علمی و آموزشی رزمندگان اسلام
نظارت بر محتوا، آماده‌سازی و تولید:	مدیریت انتشارات مؤسسه - لیلا کوه‌بُر
دپارتمان علمی:	طاہره بیگی
نظارت بر صفحه‌آرایی:	زهره ورزیده کارفرد
حروفچینی و صفحه‌آرایی:	راضیه سادات فرهانیان - سمیه عسگری
ناظر چاپ:	مجید ولیدی
نوبت چاپ:	چهارم (۹۶)
شمارگان:	؟؟؟؟ نسخه
شابک:	ISBN: 978-964-355-986-1
قیمت:	۹۷۸-۹۶۴-۳۵۵-۹۸۶-۱
	ریال ؟؟؟؟

مرکز پخش (۱):

تهران، خیابان انقلاب اسلامی، روبه‌روی سینما بهمن، ابتدای خیابان شهید منیری جاوید، پلاک ۲۱۰،
فروشگاه رزمندگان اسلام تلفن: ۶۶۴۶۸۰۵۸

مرکز پخش (۲):

تهران، خیابان انقلاب اسلامی، خیابان بهار جنوبی، پلاک ۴، مؤسسه علمی و آموزشی رزمندگان اسلام
تلفن: ۸۸۸۴۵۷۵۲

مرکز پخش (۳): شعب مؤسسه علمی و آموزشی رزمندگان اسلام

نشانی: تهران، صندوق پستی ۱۳۸-۱۵۶۱۵
سایت اینترنتی: www.Razmandegan.org.ir

* کلیه حقوق مادی این اثر برای مؤسسه علمی رزمندگان محفوظ و هر گونه اقتباس، تلخیص و تکثیر بدون ذکر مأخذ و کسب مجوز ممنوع است و پیگرد قانونی دارد.

مقام معظم رهبری (مدظله):

ما باید علم را با همه‌ی

معنای کامل آن به‌عنوان

یک جهاد دنبال کنیم.

دعای مطالعه:

اَللّٰهُمَّ اَخْرِجْنِيْ مِنْ ظُلُمَاتِ
الْوَهْمِ وَ اَكْرِهْنِيْ بِنُوْرِ
الفَهْمِ اَللّٰهُمَّ افْتَحْ عَلَيْنَا
اَبْوَابَ رَحْمَتِكَ وَاَنْشُرْ عَلَيْنَا
خَزَائِنَ عُلُوْمِكَ بِرَحْمَتِكَ يَا
اَرْحَمَ الرَّاحِمِيْنَ

خدایا مرا بیرون آور

از تاریکی‌های وهم؛

و به نور فهم گرامی‌ام بدار،

خدایا درهای رحمتت را

به روی ما بگشا،

و خزانه‌های علومت را بر ما باز کن

به مهربانی‌ات ای مهربان‌ترین مهربانان.

فهرست مطالب

بیش تر بدانیم: علائم نشانه گذاشتن	۷
درس اول: معرفت آفریدگار	۱۱
درس دوم: پنجره‌های شناخت	۱۷
درس سوم: هوشیاری	۲۳
درس چهارم: داستان من و شما	۲۸
درس پنجم: هفت خان رستم	۳۴
درس ششم: ای وطن	۴۰
درس هفتم: درس آزاد (فرهنگ بومی ۱)	
درس هشتم: دریا قلی	۴۶
درس نهم: رنج‌هایی کشیده‌ام که می‌رس	۵۲
درس دهم: عطار و جلال‌الدین محمد	۵۷
درس یازدهم: شهدا خورشیدند	۶۳
درس دوازدهم: دوستی / مشاوره	۶۹
درس سیزدهم: درس آزاد (فرهنگ بومی ۲)	
درس چهاردهم: راز زندگی	۷۵
بیش تر بدانیم: توصیف	۸۰
درس پانزدهم: میوه‌ی هنر	۸۱
درس شانزدهم: آداب مطالعه	۸۷
درس هفدهم: ستاره‌ی روشن	۹۴

پیشگفتار ناشر

هدف تمامی دست‌اندرکاران امر تعلیم و تربیت و استادان نظام آموزش و پرورش کشور از تألیف کتاب‌های درسی، تلاش برای دست یافتن به ساده‌ترین و مفیدترین راه انتقال نکات، ظرایف و مسائل درسی به دانش‌آموزان است. بدین منظور، کتاب‌های کمک آموزشی یکی از رایج‌ترین ابزارهای است که در کنار کتاب‌های درسی در دسترس دانش‌آموزان قرار می‌گیرد تا با مطالعه‌ی آن‌ها، مفاهیم درس‌هایی را که آموخته‌اند، بهتر و روشن‌تر درک کنند.

مؤسسه‌ی خدمات علمی رزمندگان اسلام نیز پس از انتشار کتاب‌های کمک آموزشی دوره‌ی اول متوسطه و دبیرستان و استقبال بی‌نظیر دانش‌آموزان، بار دیگر برای تحقق بخشیدن به آرمان‌های والای حضرت امام خمینی(ره) مبنی بر تقویت بنیه‌ی علمی آینده‌سازان این کشور، به چاپ و انتشار کتاب‌های کمک آموزشی در دوره‌ی ابتدایی اقدام کرده است و در این امر مهم از نظرات استادان مجرب و متخصص امر تعلیم و تربیت در پیاده کردن آخرین شیوه‌های نوین علمی و عملی تدریس و آموزش بهره‌ی وافر جسته است. از آن‌جا که بهترین و پایدارترین شیوه‌ی یادگیری، روش خودآموزی می‌باشد؛ کتاب حاضر علاوه بر گسترش دامنه‌ی اطلاعات و برانگیختن ذوق مطالعه در دانش‌آموزان به جهت طراحی ساده‌ی مطالب و مواد درسی و نیز سهولت در یادگیری مفاهیم، به نوعی حس خلاقیت، خودباوری و اعتماد به نفس را در دانش‌آموز پرورش می‌دهد. از ویژگی‌های کتاب‌های کمک آموزشی دوره‌ی ابتدایی، واضح و روشن بودن متن، انطباق سؤال‌ها با هدف‌های مهم یادگیری، تناسب میان تعداد سؤال با حجم و اهمیت مطالب هر گفتار، در نظر گرفتن سطح یادگیری و توجه به سطح دشواری سؤال‌ها می‌باشد. طراحی سؤالات به صورت کامل‌کردنی، چهار گزینه‌ای، تشریحی و حل مسئله، از ویژگی‌های بارز این کتاب می‌باشد که والدین گرامی و معلمین محترم را در آموزش بهتر دانش‌آموزان یاری می‌نماید. امید است که مجموعه کتاب‌های منتشر شده‌ی این مؤسسه، دستیابی به هدف‌های آموزش و یادگیری را آسان سازد و در خدمت به آینده‌سازان این مرز و بوم مؤثر افتد. / انشاء...

معاونت علمی پژوهش

تقدیم به ساحت مقدس آقا امام زمان (عج)

پیشگفتار مؤلفان

پروردگار مهربان را شاکریم که در مسیر زندگی پنجره‌های شناخت را بر روی ما گشود تا به معرفت آفریدگار پی برده و به راز زندگی دست یابیم؛ اخلاق پسندیده پیدا کنیم؛ با دوستی دست رفاقت دهیم و با بزرگانی چون عطار نیشابوری و جلال‌الدین محمدمولوی، علامه دهخدا و دریاقلی دلاور آشنا شویم. میوه‌ی هنر را از باغ پر مهر پروین بچینیم و با فواید کتاب و کتاب‌خوانی بیش‌تر مأنوس گردیم و ستاره روشن دلمان را پرنورتر کنیم و جهت سرافرازی وطن عزیزمان ایران، از هفت‌خان سختی‌ها و مشکلات، پیروزمندانه عبور نماییم و تا زمانی که توکل ما به خدا بوده و دست همت‌مان در دست هدایت گران بزرگ الهی و ائمه معصومین (ع) باشد به بالاترین پله‌های موفقیت و پیروزی دست خواهیم یافت. این داستان من و شما همچنان ادامه دارد و امیدواریم که در سال تحصیلی جدید و ورود به مرحله‌ای نو از فراگیری و تحصیل علم، این کتاب بتواند تجربه‌ی متفاوتی از قند شیرین پارسی را برایتان به ارمغان آورد.

این کتاب کار، جهت تقویت مهارت‌های نوشتاری تدوین شده است.

مطالبی با عنوان «بیش‌تر بدانیم» جهت تقویت علائم نگارشی در نظر گرفته شده است.

«کلیدهای طلایی» جهت نوشتن انشای زیبا و ... آورده شده است.

در هر درس همگام با کتاب فارسی و کتاب کار تمرین‌هایی جهت تقویت مهارت‌های نوشتاری، املائی و نگارشی در نظر گرفته شده است.

در پایان هر درس از طرح «تحقیق املا» جهت تقویت املا و نگارش دانش‌آموزان استفاده شده است. ابتدا دانش‌آموزان به صورت فردی با توجه به قواعد مهم املائی و حروف و نشانه‌های چند شکلی، کلمه‌های مهم درس را «جهت املائی کلمه‌ای» پیدا کرده و در جدول می‌نویسد و سپس با آن کلمه‌ها متن یا داستان کوتاهی می‌سازد، که معلمان و اولیای محترم می‌توانند از همین متن‌ها جهت املائی دانش‌آموزان استفاده کنند. در پایان هر درس فعالیتی آمده که در آن به نکات تربیتی و فعالیت‌های اجتماعی و آیین‌های مذهبی و ... از نظر دانش‌آموز و با زبان خودش توجه شده است.

در این‌جا لازم می‌دانم از نظرات مفید و ارزنده‌ی کارشناسان و همکاران عزیز تشکر و قدردانی نمایم. همچنین از مسئولین و همکاران انتشارات رزمندگان که نهایت همکاری را با مؤلفین داشتند، سپاسگزاری می‌نمایم. از آنجا که می‌دانیم هیچ اثری که ساخته‌ی بشر است بدون ایراد و نقص نمی‌باشد، از اساتید و همکاران گرامی و دانش‌آموزان عزیز و اولیای گرانقدر خواهشمندیم که با ارائه‌ی نظرات و پیشنهادهای مفید خود از طریق پست الکترونیکی به نشانی raesi48@yahoo.com یا سایت اینترنتی انتشارات رزمندگان به نشانی www.razmandegan.org.ir ما را در بهبود این کتاب کار در چاپ‌های بعدی یاری فرمایند.

موفق و مؤید باشید

اشرف‌السادات مسعودی - محمدرضا رئیسی امجد

علائم نشانه گذاشتن

بیشتر
بدانیم

آیا تا کنون به علائم راهنمایی و رانندگی در خیابان‌های شهرتان دقت کرده‌اید؟ اگر از علامت‌های راهنمایی؛ در جاده‌های برون شهری صرفه‌نظر می‌شد چه اتفاق‌های ناگواری رخ می‌داد؟
این نشانه‌ها به رانندگان کمک می‌کند تا بتوانند بهتر رانندگی کنند و ایمن بمانند.
نظیر این علامات؛ در نوشته‌های ما به کار گرفته می‌شوند تا با کمک آن‌ها بتوانیم متون فارسی را بهتر بخوانیم و بیشتر درک نماییم. به این کار «نشانه‌گذاری» می‌گوییم.

۱- نقطه (.)	علائم نشانه‌گذاری شامل:
۲- علامت استفهام «سؤال» (؟)	
۳- علامت تعجب (!)	
۴- دو نقطه (:)	
۵- مکث یا ویرگول (،)	
۶- نقطه بند (؛)	علائم فرعی در نشانه‌گذاری:
۷- نقل قول « »	
۸- خط فاصله -	
۹- پرانتز ()	
۱۰- دو قلاب []	

۱- نقطه (.)

علامت تمام شدن جمله است، که با دیدن آن شما سکوت می‌کنید و معمولاً در پایان کلیه جملات به جز جمله‌های پرسشی و تعجبی به کار گرفته می‌شود.

مثال: یکی از نشانه‌های عظمت خداوند، برگ سبز درختان است.

۲- علامت استفهام «سؤال» (؟)

در پایان جمله‌های پرسشی می‌آید.

مثال: سلمان فارسی کیست؟

به نکات زیر توجه کنید.

الف- پرسش‌های غیرمستقیم، علامت استفهام نمی‌خواهد.

مثال: از او پرسید که تاکنون به اصفهان رفته است

ب- وقتی مطلبی را به صورت تأکید به کسی می‌فهمانیم، علامت پرسش نمی‌خواهد.

مثال: نه این است که پاداش نیکی، نیکی خواهد بود

ج- وقتی جمله‌ی پرسشی جنبه‌ی خواهش و تقاضای مؤدبانه داشته باشد، این علامت استفاده نمی‌شود.

مثال: اجازه می‌فرمایید رفع زحمت کنیم.

۳- علامت تعجب (!)

در پایان هر جمله‌ای می‌آید که نویسنده می‌خواهد یکی از عواطف انسانی مانند تنفر، حسرت، تحسین، دعا، نفرین، تعجب و یا ... را منتقل نماید.

مثال: آمدی! جانم به قربانت! ولی حالا چرا!

۴- دو نقطه (:)

قبل از اینکه نقل قول کنیم یا نظر کسی را بازگو کنیم یا قاعده‌ای را تعریف نماییم؛ از این علامت استفاده می‌کنیم.

مثال: به قول سعدی:

برگ درختان سبز در نظر هوشیار هر ورقش دقتری است معرفت‌گردگار

به نکات زیر توجه کنید.

الف- وقتی می‌خواهیم اجزای یک مجموعه را شمارش کنیم می‌توانیم از این علامت استفاده کنیم.

ب- میان اعداد نماینده آیه و سوره و یا اعداد نماینده ساعت و دقیقه یا اعداد نماینده جلد و صفحه کتاب از دو نقطه استفاده می‌شود.

مثال: ساعت ۱۴:۱۵ فرهنگنامه ۵: ۱۲۵

۵- مکث یا ویرگول (،)

مکث کوچک‌ترین بریدگی در جمله را نشان می‌دهد. معمولاً استفاده از این علامت به تشخیص صحیح نویسنده است تا به روان‌خوانی مخاطب کمک بکند.

به نکات زیر توجه کنید.

الف- وقتی می‌خواهیم بعد از یک کلمه یا عبارتی توضیح بیش‌تری بدهیم و یا میان دو جمله‌ی مرکب (دو جمله‌ی بلند که به هم ارتباط معنایی داشته باشند) استفاده می‌شود.

مثال: ایرانیان، عموماً مردمی مهربان هستند.

ب- برای جدا کردن دو کلمه‌ی شبیه به هم از (،) استفاده می‌شود.

مثال: آنچه نیست، نیست

ج- میان جمله‌ای که با شرط همراه است (مثل جمله‌هایی که با اگر شروع می‌شود)

مثال: اگر خوب درس بخوانی، موفق خواهی شد.

د- میان شماره آیات یا شماره صفحات کتاب (،) می‌گذاریم.

مثال: کتاب فارسی صفحات ۵ و ۶ و ۷

موسسه خدمات علمی و آموزشی رزمندگان اسلام

۶- نقطه‌ی بند (؛)

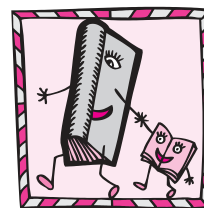
نقطه بند علامت توقفی بیش از مکث و کمتر از نقطه است که در موارد زیر به کار می‌رود.

الف - برای جدا کردن عبارت‌های مختلف یک جمله‌ی طولانی استفاده می‌شود که با یکدیگر از نظر معنی وابستگی داشته باشند ولی از جهت ساختمان و مفهوم مستقل به نظر برسند.

مثال: مشک آن است که خود بپوید؛ نه آن که عطار بگوید.

ب - گاهی برای جدا کردن اجزای یک مجموعه که از نوع هم باشند، به کار می‌رود.

مثال: وسایل کمک آموزشی دانش‌آموزان، مدرسه ما؛ کتابخانه‌ای بزرگ، آزمایشگاهی زیبا، نمازخانه‌ی جذاب و فضای سبز دل‌انگیز است.

۱۰ کلید طلایی برای نوشتن انشای زیبا

- ۱- از به کار بردن واژه‌های شکسته (عامیانه، محاوره‌ای) پرهیز کنیم.
(دلم می‌خواد یه کمی بشینم)
(دلم می‌خواهد اندکی بنشینم)
- ۲- باید از تکرار واژه‌ها و عبارت‌ها خودداری کنیم و به خاطر بسپاریم که تکرار، آفت یک نوشته است.
- ۳- سعی می‌کنیم از کلمات زیبا، ادبی و روان استفاده کنیم تا بر زیبایی و رسایی انشا افزوده شود و مخاطب با علاقه‌ی بیش‌تری آن را دنبال کند.
- ۴- سعی می‌کنیم تا پیوستگی مطالب در سراسر نوشته حفظ شده و بین جمله‌ها رابطه‌ای مناسب برقرار کنیم.
- ۵- نوشتار ما باید بخش‌های اصلی موضوع یا واقعه را در بر گیرد و بهتر است تا آن‌جا که می‌توانیم از نوشتن مطالب غیرضروری و زائد پرهیز کنیم.
- ۶- باید آن‌قدر رسا و روشن بنویسیم که خواننده صحنه و واقعه‌ی توصیف شده را به وضوح ببیند و تنها با خواندن نوشته، آن را در ذهن مجسم کند.
- ۷- برای توصیف از دو چشم بینا و دو گوش شنوا بهره می‌بریم. یعنی در وصف یک شیء به اندازه رنگ، بو، لطافت و زبری، دوری و نزدیکی و سایر خصوصیات آن توجه می‌کنیم.
- ۸- برای بیان احساس افراد، از ظاهر و افکار آنان و محیط پیرامونشان بهره می‌بریم.
- ۹- یک انشای خوب، سرشار از تشبیه‌های زیباست.
- ۱۰- در آغاز نوشتن با نگاهی نو به موضوع می‌نگریم. تلاش می‌کنیم از زاویه‌های دیگر که پیش از این کسی به آن نپرداخته است، موضوع را ببینیم.

معرفت آفریدگار

درس:
اول

۱- آیات زیر را به زبان ساده، بنویسید.

خیز و غنیمت شمار جنبش باد ربیع ناله‌ی موزون مرغ، بوی خوش لاله زار
هرگل و برگ‌ی که هست، یاد خدای کند بلبل و قمری چه خواند؟ یاد خداوندگار

۲- ترکیب‌های وصفی را مشخص کنید.

بادبهار، باد ربیع، ناله‌ی موزون، بوی خوش، یاد خدا، درختان سبز

موسسه خدمات علمی و آموزشی رزمندگان اسلام

۳- مفهوم این بیت را در دو سطر بنویسید.

برگ درختان سبز در نظر هوشیار هر ورقش دفتری است معرفت کردگار

۴- «آفریدگار را بایاد پرستیدن و بر نعمت او سپاسداری باید کردن» یعنی چه؟

۵- چهار کلمه از درس پیدا کنید که یکی از شکل‌های «ع» را داشته باشد.

۶- چهار کلمه از درس پیدا کنید که یکی از شکل‌های «غ» را داشته باشد.

۷- با حروف زیر، سه کلمه بنویسید که ارزش املائی داشته باشند.

۸- جمله‌های زیر را از نظر املائی بررسی کنید و شکل درست کلمه را داخل کمانک بنویسید.

خیز و (غنیمت، قنیمت) شمار، جنبش باد ربیع. ()

این همه را (خالقی، خالغی) است که آفریدگار ایشان است. ()

آفریدگار را نباید (پرستیدن، پرستیدن). ()

۹- کدام کلمه با بقیه فرق دارد؟ *مادامات علمیه و آموزشی رزمندگان اسلام*

مرغزار، مرغزار، مرغ، قمری

۱۰- کلماتی مرتبط با کلمه‌های زیر را بنویسید.

۱۱- جدول را کامل کنید. (تابستان، برگ‌ها، نعمت، کاروان‌ها، بلبل، مخلوق، یاران، دوستان)

	مفرد
	جمع

۱۲- با ترکیب‌های زیر جمله‌ی خبری، پرسشی، عاطفی، امری بسازید.

درختان سبز

جمله‌ی خبری:

جمله‌ی پرسشی:

جمله‌ی عاطفی:

جمله‌ی امری:

داد خدا

جمله‌ی خبری:

جمله‌ی پرسشی:

جمله‌ی عاطفی:

جمله‌ی امری:

۱۳- با کلمه‌های زیر یک متن زیبا بنویسید.

مهربانی، عزیز، جهان، مادر، خشنودی، رضای خدا

۱۴- با توجه به نوشته‌ی زیر، متن را ادامه دهید.

یکی از لذت‌بخش‌ترین کارها مطالعه است. حضرت علی (ع) می‌فرماید: «کتاب‌ها، بوستان و باغ اندیشه و رانند». برای آنکه بهتر و مؤثرتر مطالعه کنیم به نکات زیر توجه کنید:

۱-

۲-

۳-

نکاتی که هنگام نوشتن باید رعایت کنیم:

۱- از کاربرد کلمه‌های گفتاری و شکسته خودداری کنیم.

۲- از تکرار کلمه‌ها پرهیزیم.

۳- ساده و خوانا بنویسیم.

۱۵- با توجه به نکات ذکر شده، جمله‌ی «آفریدگار را بیاید پرستیدن و بر نعمت او سپاسداری باید کردن» را به صورت ساده بنویسید.

۱۶- با نثر ساده و روان محل تحصیل خود را برای دوستان خود معرفی کنید.

۱۷- متن زیر را تا سه سطر ادامه دهید.

قرار بود دیشب به منزل خاله کوکب برویم. مادرم به من گفت: «زهره جان، زود باش برو و لباس‌هایت را بپوش!». من رفتم تا لباس‌هایم را بپوشم که یک دفعه،

طرح تحقیق املا
طرح تحقیق املا
طرح تحقیق املا

نام درس: معرفت کردگار
شماره درس: اول

* فرزندانم؛ از متن درس، کلمه‌ها را پیدا کن و جدول زیر را کامل کن.

و ← ا	خ ← خا	ی ← آ	ؤ ئ ا	«ا»	«ی» میانجی	«ی» آخر مستقل	کلمه مهم از نظر خودت
ص ص	ض ض	ط	ظ	ح ح	ذ	ع ع	غ غ غ غ غ

* دوست خوبم با کلمه‌های جدول بالا یک متن یا داستان زیبا و کوتاه بساز و بنویس.

فَعَالِيَّتْ
فَعَالِيَّتْ
فَعَالِيَّتْ

* گاهی مشاهده می‌شود بعضی از دانش‌آموزان در کلاس بی‌اجازه صحبت می‌کنند. به نظر شما علت چیست؟

** چه راه‌کارهایی را برای رفع این مشکل پیشنهاد می‌کنی؟

*** اگر با دقت به اطرافت بنگری، زیبایی‌های آفرینش را از نزدیک مشاهده خواهی کرد. یک نمونه از این زیبایی‌ها را به تصویر بکش.

پنجره‌های شناخت

درس:
دوم

۱- کلمه‌هایی را که باهم ارتباط دارند در یک گروه قرار دهید.

نظر، معلم، تعلیم، خلق، علم، خالق، معلوم، مخلوق، نظارت، ناظر

الف -

ب -

ج -

۲- متضاد (مخالف) کلمات زیر را بنویسید.

نیک

شبهات

باطن

سرانجام

آرام

بادقت

۳- متن زیر را با یکی از حروف (و - با - از، هم، به) کامل کنید.

ما برای کشف و شناخت بهتر زیبایی‌های آفرینش، باید تفکر درباره‌ی خود، خلق، خالق
..... خلقت پردازیم. خوب و دقیق نگاه کنیم، گوش بدهیم، بسیار بخوانیم درباره‌ی دیده‌ها،
شنیده‌ها خوانده‌ها پرسیم و پرسیدن نهراسیم.

۴- هم‌خانواده‌ی کلمه‌های زیر را بنویسید.

خلق (.....) (.....)

مدرسه (.....) (.....)

مقصود (.....) (.....)

مبحث (.....) (.....)

۵- کلمه‌هایی را که یکی از شکل‌های «ض ظ» را دارند از درس پیدا کنید و بنویسید.

۶- جاهای خالی را با کلمه‌های مناسب کامل کنید.

ما فکر می‌کنیم ارزش هرچیز به اندازه‌ی نقش و مفید اوست. یعنی هرکسی
خود را در رفتار و خویش نمایان می‌کند. اخلاق و ایمان و دانش و ما در رفتار و
ما آشکار می‌شود.

۷- کدام کلمه با بقیه فرق دارد؟

معَلِّم، علمی، عالی، الهی

موسسه خدمات علمی و آموزشی رزمندگان اسلام

۸- جمله‌های زیر را از نظر املايي بررسی کنید و شکل درست کلمه را داخل کمانک بنویسید.

ناگهان، معلم از جای (برخواست، برخاست). (.....)

هرکسی شخصیت خود را در رفتار و عمل (خیش، خویش) نمایان می‌کند. (.....)

۹- چهار کلمه از درس پیدا کنید که یکی از شکل‌های «ع» را داشته باشد.

۱۰- سه کلمه از درس پیدا کنید که یکی از شکل‌های (ط) را داشته باشد.

۱۱- با کلمه و ترکیب‌های زیر جمله بسازید.

شناخت:

آفرینش:

نهراسیم:

شخصیت خود:

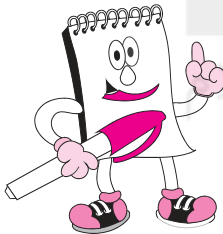
یکسان:

خودبینی:

پیشه:

دیدگاه:

۱۲- اگر می‌توانستید با کاغذ و مداد صحبت کنید. چه چیزهایی به آن‌ها می‌گفتید، گفتگوی خود را در سه سطر بنویسید.

موسسه خدمات علمی و آموزشی رزمندگان اسلام

۱۳- اگر شما به جای خورشید بودید، چه احساسی داشتید؟

۱۴- تصویر زیر را در یک بند توصیف کنید.

رزمندگان

۱۵- درباره این جمله دو سطر بنویسید (فَتَبَارَكَ ا... اَحْسَنُ الْخَالِقِينَ) رزمندگان اسلام

۱۶- با کلمه‌های داده شده (خلق، خالق، خود، خلقت) یک متن در دو سطر بنویسید.

طرح تحقیق املا
طرح تحقیق املا
طرح تحقیق املا

نام درس: پنجره‌های شناخت

شماره درس: دوم

* فرزندانم؛ از متن درس، کلمه‌ها را پیدا کن و جدول زیر را کامل کن.

و ← ا	خ ← خا	ی ← آ	ؤ → ا	«ا»	«ی» میانجی	«ای» آخر مستقل	کلمه مهم از نظر خودت	کلمه مهم از نظر خودت
ص ← ص	ض ← ض	ط	ظ	ح ← ح	ذ	ع ← ع	غ ← غ	ث

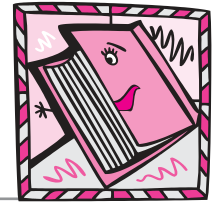
موسسه خدمات علمی و آموزشی رزمندگان اسلام

* دوست خوبم با کلمه‌های جدول بالا یک متن یا داستان زیبا و کوتاه بساز و بنویس.

فَعَالِيَّتْ
فَعَالِيَّتْ
فَعَالِيَّتْ

* آیا مجله‌ی خوبی را عضو هستی؟ دوست داری که کتابخانه‌ی مدرسه نیز با آن مشترک شود. خوبی‌های آن را برای مسئول کتابخانه توضیح بده و توصیه بر عضو شدن مدرسه بکن.

** کتاب زیبایی را که این هفته خوانده‌ای؛ دوست داری دوستانت نیز به مطالعه‌ی آن تشویق شوند؟ این کتاب را در چند سطر برای دوستانت معرفی کن.

موسسه خدمات علمیه و آموزشی رزمندگان اسلام

هوشیاری

درس:
سوم

نکته: (یادآوری)

همان طور که در سال های گذشته خواندیم؛ تعداد بخش (هجا) با تعداد مصوت ها (اَ اِ اُ او ای ی ای) مشخص می شود. پس در کلمه آمَدَن چون سه مصوت (آ آ آ) دارد پس سه بخش یا سه هجایی می باشد.

۱- دور کلمات سه هجایی خط بکشید.

آمدیم ، روشنایی ، خویشاوندان ، خوابیدند ، چرخ ، سر درد

۲- سه کلمه چهار هجایی از متن درس پیدا کنید و بنویسید.

۳- سه کلمه سه هجایی از متن درس پیدا کنید و بنویسید.

۴- کلمه هایی را که یکی از شکل های (ط ، ظ ، ض) را دارند از درس پیدا کنید و بنویسید.

۵- جاهای خالی را با کلمه‌های مناسب پر کنید.

رکاب‌دار از کوه پایین آمد و آنچه را دیده بود به رسانید و جامی آب سرد از که همراه داشت به شاه داد.

۶- کدام کلمه با بقیه فرق دارد؟

قصد، صحرا، اثر، قصه

۷- با کلمه و ترکیب‌های زیر جمله بسازید.

آهي سرد:

افسوس:

آزرده خاطر:

ملاحظات:

..... **کمند:**

۸- در متن زیر علائم نگارشی را در جای مناسب به کار برید. (،،-،:،!،-،؟،:)

ملک جامی که در ترکش داشت بیرون آورد زیر کوه گرفت و آن آب را که قطره قطره از کوه می‌چکید در آن جام جمع کرد و خواست که بنوشد باز پر زد و آب جام را تمام ریخت

۹- جمله‌های زیر را از نظر املايي بررسی کنید و شکل درست کلمه را داخل کمانک بنویسید.

باز را بر زمین کوبید و (هلاک، حلاک) کرد. (.....)

پادشاه از آن حرکت، (آزرده خاطر، آزرده خاطر) گشت. (.....)

رکاب دار (سراسیمه، سراسیمه) از کوه پایین آمد. (.....)

۱۰- متن زیر را با یکی از حروف (و - با - از - که - هم - به) کامل کنید.

رکاب دار کوه بالا رفت. چشمه‌ای دید آب آن، قطره قطره بیرون می‌آمد از دهانی

بر لب آن چشمه مرده حرارت آفتاب وی اثر کرده است آب دهان زهر آلودش آب

چشمه مخلوط می شود قطره قطره کوه فرو می چکد.

نکته: (یادآوری)

همان طور که می‌دانیم بعضی از کلمات «هم‌نویسه»، «چند معنایی» می‌باشند.

مثال: شیر

- نام حیوان: شیر سلطان جنگل
- از فرآورده های لبنی: شیر پاکتی
- شیرآلات: شیر آب

۱۱- باتوجه به نکته ذکر شده، ابتدا معنای کلمه‌های «هم‌نویسه» زیر را بنویس و سپس با هر کدام جمله‌ای بساز.

شکر

پر

همان طور که می‌دانیم، بعضی از کلمات «هم‌آوا» و «چند معنایی» می‌باشند.

مثال:

- خار = تیغ
- خوار = حقیر، خوردنی

۱۲- باتوجه به نکته ذکر شده، ابتدا معنای کلمه‌های «هم‌آوا» را بنویس و سپس با هر کدام جمله‌ای بساز.

چند کلمه‌ی «هم‌آوا» و «چند معنایی» نیز خودت مثال بزن و جمله بساز.

حیاط:

حیات:

خان:

خوان:

:

:

:

طرح تحقیق املا

طرح تحقیق املا

نام درس: هوشیاری

شماره درس: سوم

✱✱ فرزندم؛ از متن درس، کلمه‌ها را پیدا کن و جدول زیر را کامل کن.

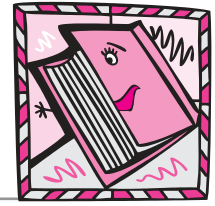
کلمه مهم از نظر خودت	کلمه مهم از نظر خودت	«ای» آخر مستقل	«ی» میانجی	«اُ»	وُء اُ	ی ← آ	خوا ← خا	و ← اُ
ث	غ غ غ غ	ع ع ع ع	ذ	ح	ظ	ط	ض	ص

✱✱ دوست خوبم با کلمه‌های جدول بالا یک متن یا داستان زیبا و کوتاه بساز و بنویس.

فَعَالِيَّةٌ
فَعَالِيَّةٌ
فَعَالِيَّةٌ

* یکی از خصلت‌های افراد مؤمن، ذکاوت و هوشیاری است. به نظر شما علت چیست؟

* باهوش و ذکاوتی که از تو دوست خوبم سراغ دارم راهکارهای موفقیت در ارزشیابی نوبت دوم را در چند سطر بنویسید.

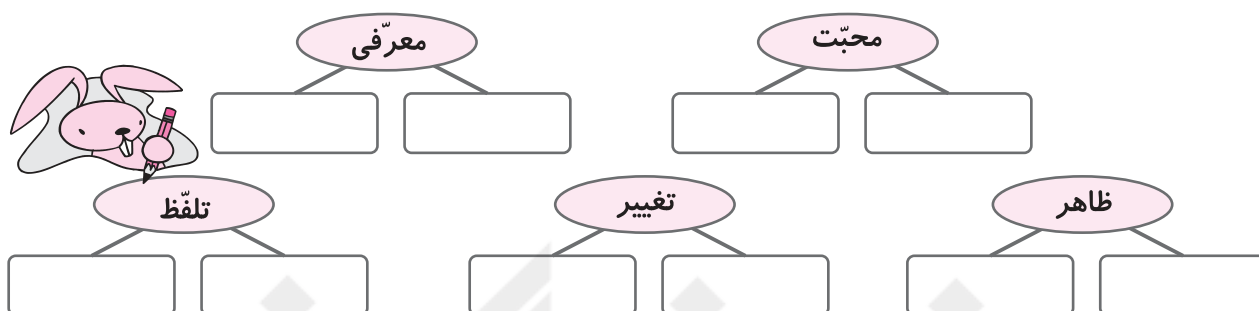
موسسه خدمات علمی و آموزشی رزمندگان اسلام

داستان من و شما

درس:
چهارم

۱- برای کلمه‌های زیر دو هم‌خانواده بنویسید.

۲- با توجه به متن درس، جدول را، مانند نمونه، کامل کنید.

کلمه	فرزند	واژه	افتخار
ان	فرزندان		
ها	فرزندها		
ات	—		

۳- برای هر کلمه دو صفت مناسب بنویسید.

چهره	ایران
صفت	
زندگی	دوستان

۴- کلمه‌های متضادی که در متن درس به کار رفته، پیدا کنید و بنویسید.

۵- متن زیر را با یکی از حروف (به، از، را، و، که، ولی) کامل کنید.

زبان معمولاً شکل گفتار، نوشتار و اشاره ظاهر می‌شود. گفتار به طور طبیعی اطرافیان
محیط زندگی خود می‌آموزیم نوشتار به آموزش و یادگیری نیاز دارد. نوشتار باعث ارتباط
بین نسل‌هاست. برای نوشتار خط استفاده می‌کنیم. خط، مجموعه‌ای از نشانه‌های مکتوب زبان است
..... در زبان‌های گوناگون، شکل‌های مختلفی دارد.

۶- ابتدا در جاهای مناسب نقطه گذاشته و سپس یک بار متن را بخوانید.

وطن، خانه‌ی سماسب و من عامل پیوستگی و اتحاد همه‌ی اعصای اس حابه‌ام. ساسامه و سد
ساحب سما در هر بحس ار ابران و در هر گوسه‌ی جهان، من، یعنی ریان فارسی هسسم.

۷- برای هریک از واژه‌های زیر هم‌خانواده بنویسید.

اعتبار (.....) ذهن (.....)

شهید (.....) علوم (.....)

۸- در متن زیر، کلمه‌های مشخص شده را با حروف مناسب، کامل کنید.

من، چند چهره دارم: یکی آوا و (....دا) که در گفتار (...اهر) می‌شود و شما با گوش دادن آن را می‌فهمید. دوم

(خ....) که در نوشتار آشکار می‌شود و شما از راه دیدن با آن آشنا می‌شوید.

۹- کلمه‌هایی را که شکل‌های «ط و ظ» را دارند، از درس پیدا کنید و بنویسید.

۱۰- جمله‌های زیر را از نظر املايي بررسی کنید و شکل درست کلمه را داخل کمانک بنویسید.

درست (مثل، مسل) زندگی خود شما. (.....)

(حتمن، حتماً) دریافتید که مقصودم از فرزندان عزیز چه کسانی هستند. (.....)

من (عامل، آمل) پیوستگی و اتحاد همه اعضای این خانه‌ام. (.....)

۱۱- کدام کلمه با بقیه فرق دارد؟

طولانی، وطن، خط، ظاهر	
-----------------------	--

۱۲- با استفاده از کلمه‌های داده شده چند سطر درباره‌ی زبان فارسی، بنویسید.

اشاره، آوا و صدا، خط، فرهنگ، زبان مادری

۱۳- با کلمه و ترکیب‌های زیر جمله بسازید.

جاودان:

گیتی:

زبان مادری:

۱۴- ضرب المثل «قدر زر، زرگر شناسد، قدر گوهر گوهری» را در یک بند توضیح دهید.

۱۵- به نظر شما اگر کشور ما زبان معیار نداشته باشد چه اتفاقی می افتاد؟ در دو سطر بنویسید.

۱۶- درباره ی خط و انواع آن تحقیق کنید و نتیجه را در یک بند بنویسید.

موسسه خدمات علمی و آموزشی رزمندگان اسلام

طرح تحقیق املا
طرح تحقیق املا
طرح تحقیق املا

نام درس: داستان من و شما

شماره درس: چهارم

* فرزندانم؛ از متن درس، کلمه‌ها را پیدا کن و جدول زیر را کامل کن.

و ← ا	خ ← خا	ی ← آ	ؤ ا	«ا»	«ی» میانجی	«ای» آخر مستقل	کلمه مهم از نظر خودت	کلمه مهم از نظر خودت
ص ص	ض ض	ط	ظ	ح ح	ذ	ع ع	غ غ	ث

* دوست خوبم با کلمه‌های جدول بالا یک متن یا داستان زیبا و کوتاه بساز و بنویس.

فُعَالِيَّتْ
فُعَالِيَّتْ
فُعَالِيَّتْ

* زیباترین و تأثیر گذارترین صحنه‌ای را که در مراسم عزاداری ایام محرم دیده‌اید، با عبارات زیبا توصیف کنید.

هفت خان رستم

۱- آیات زیر را به نثر ساده، بازنویسی کنید.

از آن پس نهاد از بر خاک، سر
چنین گفت: کای داور دادگر
زهر بد، تویی بندگان را پناه
تو دادی مرا، گردی و دستگاه

۲- عبارت‌های زیر را به زبان ساده بنویسید.

رخش، شیر را از هم می‌درد.
رستم، رخش را تیمار می‌کند.

۳- منظور از عبارت « از هفت خان رستم گذشته است » چیست؟

۴- از متن درس چند کلمه‌ی جمع پیدا کنید و مفرد آن‌ها را بنویسید.

۵- کلمه‌هایی را که در املاي آنها یکی از شکل‌های حرف (س ض) وجود دارد، از متن درس پیدا کنید و بنویسید.

۶- از کدام یک از مراحل هفت‌خان رستم بیشتر لذت بردید؟ آن قسمت را بنویسید.

۷- جاهای خالی را با کلمه‌های مناسب، کامل کنید.

رستم با کمک رخس با ازدها نبردی می‌کند و او را می‌کشد.

رستم، خان دوم را نیز با به فرجام می‌برد.

جادوگر با فریب و نیرنگ رستم می‌رود.

۸- کدام کلمه با بقیه فرق دارد؟

قوی، تیغ، قصد، قدر

۹- جمله‌های زیر را از نظر املايي بررسی کنید و شکل درست کلمه را داخل کمانک بنویسید.

یکی از زیباترین بخش‌های شاهنامه هفت (خوان - خان) رستم است. (.....)

رستم به (هیله‌گری، حيله‌گری) او پی می‌برد. (.....)

رستم با خدای خود به راز و نیاز می‌پردازد و او را سپاس (می‌گذارد، می‌گزارد). (.....)

۱۰- شما برای موفقیت در تحصیل خود، چه خان‌هایی پیش رو دارید؟

اکنون در کدام خان قرار دارید؟

نظر خانواده‌ی شما در این باره چیست؟

۱۱- به انتخاب خود، یکی از هفت خان رستم را نقاشی کنید.

رزمندگان
موسسه خدمات علمی و آموزشی رزمندگان اسلام

۱۲- با توجه به نوشته‌ی زیر، متن را تا دو سطر ادامه دهید.

در یکی از روزهای قشنگ بهاری، کبوتر زیبایی کنار جوی آبی نشست. ناگهان متوجه شد مورچه‌ای در حال غرق شدن است. او اندکی فکر کرد و بلافاصله

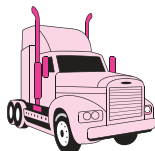
۱۳- با کلمه‌های زیر، یک متن در دو سطر بنویسید.

نادان، دانا، هوش، گوش

۱۴- به نظر شما، در هریک از توصیف‌ها، کدام یک از حواس پنج‌گانه نقش بیش‌تری دارند؟

عطر دل‌انگیز گل مریم (.....)	دریای آبی بی‌کران (.....)
امواج خروشان دریا (.....)	بوی مطبوع نعنای تازه (.....)
مزه‌ی شیرین عسل (.....)	نغمه‌ی زیبای بلبل (.....)

۱۵- شنیدن صدای بوق کامیون چه حسی در شما به‌وجود می‌آورد؟ این احساس را در دو سطر بنویسید.

۱۶- با هم‌فکری گروه خود، پس از خواندن متن به سؤال زیر پاسخ دهید.

در فصل بهار، پرستوها این پرندگان دوست‌داشتنی، از سفر دور و دراز خود بازمی‌گردند. درختان بادام شکوفه بر سر می‌آورند. بلبل و قناری سرمست بر شاخه پر از عطر و شکوفه‌های درختان، ترانه بهاری سر می‌دهند. پروانه‌ها با بال‌های ظریف و رنگارنگشان از پيله‌ها خارج می‌شوند.

احساس شما، چه رنگ و بو و طعمی دارد؟

طرح تحقیق املا

طرح تحقیق املا

نام درس: هفت خان رستم

شماره درس: ینجم

✱✱ فرزندم؛ از متن درس، کلمه‌ها را پیدا کن و جدول زیر را کامل کن.

و ← اُ	خ ← خا	ی ← آ	ؤ ئ اُ	«اُ»	«ی» میانجی	«ای» آخر مستقل	کلمه مهم از نظر خودت	کلمه مهم از نظر خودت
ص ص	ض ض	ط	ظ	ح ح	ذ	ع ع	غ غ	ث

✱✱ دوست خوبم با کلمه‌های جدول بالا یک متن یا داستان زیبا و کوتاه بساز و بنویس.

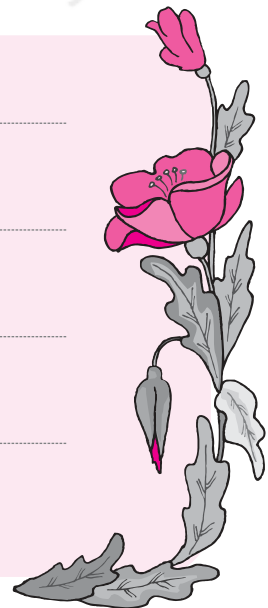
فَعَالِيَّةٌ
فَعَالِيَّةٌ
فَعَالِيَّةٌ

* خودت را در یک حالت احساسی تصور کن (مانند شادی، ترس، انتظار یا ...) اکنون احساسات خود را در پنج سطر توصیف کن.

** می‌خواهی در گروه سرود و نمایش شرکت کنی، یا در کارهای دیگر مدرسه مانند نظامت و ... کمک کنی.

نامه‌ای به مسئول مربوطه بنویس و تقاضای خود را به شکل زیبایی مطرح کن.

ای وطن

۱- در شعر ای وطن، وطن به چه چیزهایی مانند شده است؟

.....

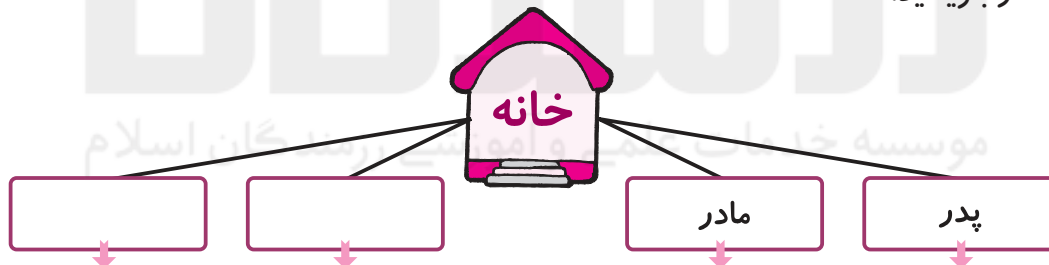

۲- شما وطن خود را به چه چیزهایی تشبیه می کنید؟

.....

۳- واژگانی متناسب با کلمه های داده شده بنویسید و با تمام کلمه ها یک متن که در آن تشبیه به کار رفته باشد را در سه سطر بنویسید.

.....
.....
.....

متن:

.....
.....
.....

۴- کلمه هایی را که در آن یکی از شکل های صدای (غ - ح) وجود دارد. از متن درس پیدا کنید و بنویسید.

.....

- ۵- هنگام اعلام پیروزی قهرمانان ما در مسابقات ورزشی، سرود ملی ما نواخته شده و پرچم ایران به اهتزاز در می‌آید. احساس شما درباره‌ی این تصاویر چیست؟

- ۶- کدام کلمه با بقیه فرق دارد؟

شعر، عطر، عاشق، غرور

- ۷- مانند نمونه به فعل‌های زیر دقت کنید و سپس جدول را کامل کنید.

ردیف	ضمیر	فعل	زمان	شخص و شمار
۱	تو	می‌خواهی	مضارع (حال)	دوم شخص مفرد
۲		می‌پختیم		
۳		دیده بودم		
۴		بروند		
۵		می‌شنویم		
۶		می‌پریدی		
۷		می‌دوخت		
۸		می‌آیم		
۹		دوید		
۱۰		خواستم		

۸- در هر عبارت زیر چند جمله وجود دارد؟ در قسمت مربوطه بنویسید.

در عبارات و جمله‌های داده شده، منادا و نشانه‌ی ندا را مشخص کنید.

ردیف	متن	تعداد جمله	منادا	نشانه‌ی ندا
۱	مرغ باغ ملکوت! نیم از عالم خاک.			
۲	ما همه همسفر و رهگذریم. آنچه باقی است فقط خوبی‌هاست.			
۳	مَدّعی گوید که با یک گل نمی‌گردد بهار! من گلی دارم که عالم را گلستان می‌کند.			
۴	الا که مهر خدایی! خدا کند که بیایی.			
۵	جان مرا جانان تویی، هجر مرا پایان تویی.			
۶	الهی! نور دیده آشنایانی! لطیفا! انس جان غریبانی.			
۷	بر بام بلند کوهساران!			
۸	ای خدا! تا کی در انتظارش دیده به در دوختن؟			
۹	دانی که چرا خانه‌ی حق گشته سیه‌پوش؟ زیرا که خدای تو عزادار حسین است.			
۱۰	ما را بخر ای دلبر دل را ببر ای دلبر تا دل نشود بیدار دلدار نمی‌آید.			

۹- برای کلمه‌های زیر یک کلمه‌ی هم‌آهنگ بنویسید.

راز: پاک:

۱۰- متن زیر را تا دو سطر ادامه دهید.

وطن من ایران و طبیعت زیبای آن بسیار

۱۱- با استفاده از کلمه‌های داده شده یک متن بنویسید.

نگهبان، استقلال، وطن من، باشکوه، ایثار

۱۲- به نظر شما، ما دانش‌آموزان چگونه می‌توانیم به کشور خود خدمت کنیم؟

۱۳- کلمه‌های زیر را به چه چیزهایی تشبیه می‌کنید؟ بنویسید.

دوست	پزشک	معلم	پدر

۱۴- چرا هر کشور سرود ملی دارد؟

۱۵- مفاهیم سرود ملی کشور ما ایران را در دو سطر بنویسید.

طرح تحقیق املا
طرح تحقیق املا
طرح تحقیق املا

نام درس: ای وطن
شماره درس: ششم

* فرزندانم؛ از متن درس، کلمه‌ها را پیدا کن و جدول زیر را کامل کن.

و ← ا	خ ← خا	ی ← آ	ؤ ا	«ا»	«ی» میانجی	«ای» آخر مستقل	کلمه مهم از نظر خودت
ص ص	ض ض	ط	ظ	ح ح	ذ	ع ع	غ غ

* دوست خوبم با کلمه‌های جدول بالا یک متن یا داستان زیبا و کوتاه بساز و بنویس.

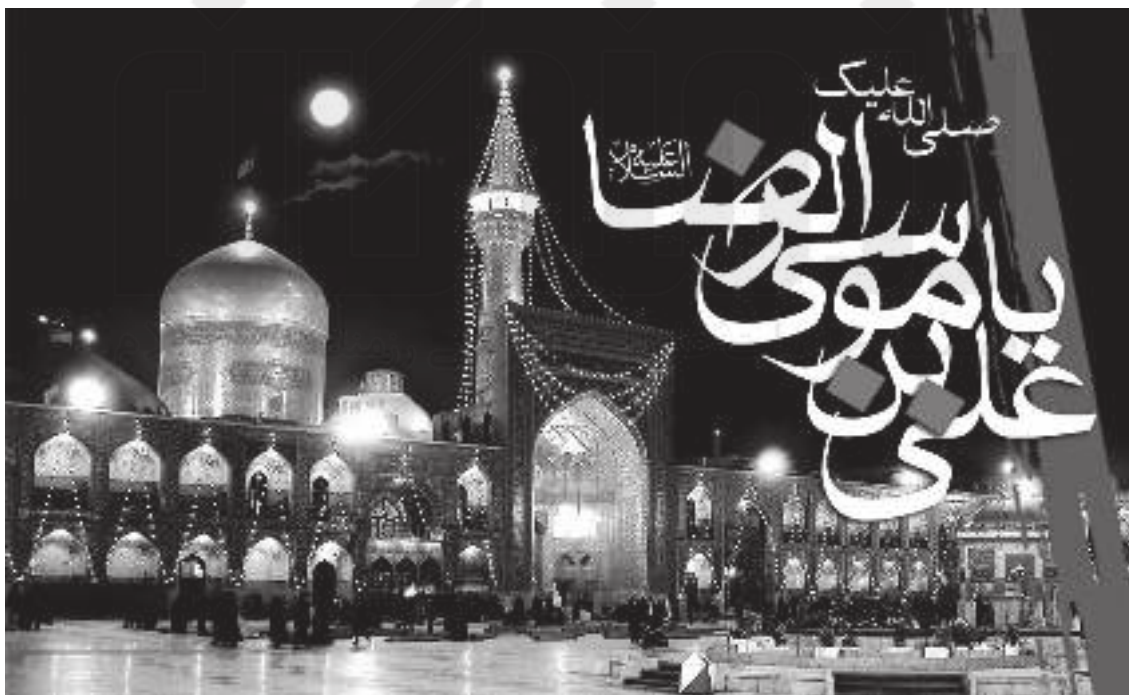

فُعَالِيَّتْ
فُعَالِيَّتْ
فُعَالِيَّتْ

گنبد و بارگاه طلایی امام هشتم (ع) چون نگینی در کشور ما می درخشد و قلب میلیون ها انسان مشتاق برای زیارت آن گنبد تابناک می تپد. راز و نیاز خود را با ایشان در چند سطر بنویس.

یکی از دوستان با کارهای خود باعث آزار تو می شود. می خواهی در این زمینه با معلّم یا معاون مدرسه مشورت کنی. چگونه از آن ها کمک می خواهی؟